

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Рэктар установы
адукацыі “Гомельскі
дзяржаўны ўніверсітэт
імя Францыска Скарыны”
С.А. Хахомаў
2018

КРЫТЭРЫ
ацэнкі ведаў абітурыентаў па беларускай літаратуры
на ўступных экзаменах 2018 года

Уступны экзамен па беларускай літаратуры праводзіцца ў пісьмовай форме па заданнях, складзеных на падставе праграмы ўступных экзаменаў для паступаючых ва ўстановы, якія забяспечваюць атрыманне вышэйшай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь, на 2018 г. (Праграма зацверджана загадам Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 01.11.2017 № 677).

На ўступных іспытах абітурыент павінен ведаць:

- асноўныя этапы і заканамернасці развіцця беларускай літаратуры (ад старажытных часоў да сучаснасці);
- сутнасць і характэрныя асаблівасці асноўных літаратурных эпох і напрамкаў (барока, класіцызм, асветніцтва, сентыменталізм, рамантызм, рэалізм, мадэрнізм), родаў і жанраў літаратуры;
- найбольш важныя звесткі пра жыццёвы і творчы шлях пісьменнікаў, творчасць якіх вывучаецца манаграфічна;
- змест, праблематыку, сістэму вобразаў, сюжэтна-кампазіцыйныя асаблівасці твораў, якія ў агульнаадукацыйных установах вывучаліся тэкстуальна, іх канкрэтна-гістарычнае нацыянальнае і агульначалавечае значэнне;
- неабходны мінімум звестак па тэорыі літаратуры, патрэбных для аналізу і ацэнкі мастацкіх твораў (змест і форма; сюжэт, кампазіцыя, тэматыка, праблематыка, пафас твора); адметнасці паэзіі і прозы як асноўных відаў (тыпаў) літаратурнай творчасці; асноўныя паняцці вершаскладання (рытм, рыфма, страфа, вершаваны памер).

Абітурыент павінен умець:

- даваць ідэйна-эстэтычную ацэнку прачытаным творам і абгрунтоўваць яе;
- выяўляць характэрныя родавыя і жанравыя, стылёвыя асаблівасці вывучаных твораў;
- аналізаваць сюжэтна-кампазіцыйныя асаблівасці вывучаных твораў, характарызаваць герояў эпічных і драматычных твораў, а таксама вызначаць важнейшыя адметнасці лірычных герояў тых твораў, якія вывучаліся тэкстуальна;
- выяўляць асноўныя адметнасці творчай індывідуальнасці і стылю пісьменніка;
- суадносіць канкрэтныя з’явы нацыянальнай літаратуры з асноўнымі эпохамі і напрамкамі сусветнага літаратурнага працэсу;
- перадаваць блізка да тэксту або цытаваць урыўкі з твораў, якія прапанаваны школьнай праграмай для завучвання на памяць.

Пісьмовы экзамен па беларускай літаратуры прадугледжвае выкананне заданняў паці ўзроўняў.

Заданні 1 – 3 узроўняў выяўляюць ступень разумення мастацкага твора, веданне яго кампазіцыі, сістэмы вобразаў. Шэраг заданняў накіраваны на вывучэнне паэтыкі, жанру і стылю твора. Выкананне заданняў прадугледжвае

правільны выбар аднаго ці некалькіх з прапанаваных адказаў або кароткі самастойны адказ.

Заданні 4 – 5 узроўняў вызначаюць здольнасць арыентавацца ў праблемных пытаннях гісторыі літаратуры і выяўляюць самастойнасць пазіцыі экзаменуемага. Такія заданні прадугледжваюць аргументаваныя адказы без указання магчымых варыянтаў.

Напрыклад:

1 узро- вень	Вызначце храналагічныя межы жыцця Якуба Коласа.	1. 4 лістапада 1882 – 13 жніўня 1942 2. 4 лістапада 1876 – 13 жніўня 1956 3. 4 лістапада 1882 – 13 жніўня 1956 4. 4 лістапада 1891 – 13 жніўня 1938
2 узро- вень	Асноўны пафас творчасці Янкі Купалы –	1. нацыянальна-адраджэнскі 2. пралетарскі 3. мяшчанскі 4. дробнабуржуазны
3 узро- вень	Устанавіце адпаведнасць твора аўтару. Адказ запішыце ў выглядзе злучэння лічбаў і літар. 1 “Пінская шляхта” 2 “Запіскі Самсона Самасуя” 3 “Роднае карэнне” 4 “Бандароўна” 5 “Сена на асфальце”	А Максім Гарэцкі Б Міхась Стральцоў В Янка Купала Г Андрэй Мрый Д Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч
4 уз- ровень	Праблематыка трылогіі Я. Коласа “На ростанях” (частка першая – “У палескай глушы”).	
5 уз- ровень	Ахарактарызуйце верш Максіма Танка “Гравюры Скарыны”.	

У пісьмовай рабоце прадугледжана выкананне 21 задання:

узровень	нумары заданняў	колькасць балаў	усяго
Першы (рэцэптыўны)	1 – 5	0,3 балы за заданне	1,5
Другі (рэцэптыўна-рэпрадуктыўны)	6 – 13	0,4 балы за заданне	3,2
Трэці (рэпрадуктыўна-прадуктыўны)	14 – 18	0,5 бала за заданне	2,5
Чацвёрты (прадуктыўны)	19 – 20	0,9 бала за заданне	1,8
Пяты (прадуктыўны, творчы)	21	1 бал за заданне	1

Усяго

10 балаў

Пры наяўнасці памылак у пісьмовым афармленні адзнака можа быць зніжана на 1-2 балы. Нуль балаў выстаўляецца, калі абітурыент не выканаў правільна ніводнага задання. Мінімальная станоўчая адзнака – 3 балы.

На выкананне пісьмовай работы адводзіцца 240 мінут.

Старшыня прадметнай камісіі

З.У. Шведава,
к.ф.н., дацэнт